Met gepaste ambitie

Bijdrage van de CDA-fractie bij de begroting 2024

Voorzitter, geacht college en beste collega-raadsleden,

Voor ons ligt de Begroting 2024 en die geeft een doorkijk tot en met 2027. In deze begroting zien wij veel van onze ambities terugkomen, waar ik zo verder op in zal gaan. Ambities die reëel zijn en die Asten klaar maken voor de toekomst. De jaren 2024 en 2025 laten een begroting zien die net sluitend is. Daarover maken wij ons in mindere mate zorgen. De gemeente Asten heeft immers laten zien dat men het huishoudboekje op orde kan houden. Wij hebben onze zorgen voor de jaren daarna. Er is immers nog geen duidelijkheid gegeven aan de gemeentes in Nederland wat de bijdrage vanuit het Rijk gaat zijn vanaf 2026. Deze onzekerheid is ook tijdens de behandeling van de voorjaarsnota aangehaald. De situatie is nog onveranderd en zal nog even voortduren. Deze duidelijkheid gaat pas komen als het volgende kabinet is aangesteld. Echter, het jaar 2026 komt steeds dichterbij.

Terug naar Asten. De gemeente Asten staat er financieel goed voor. Daarom kijken wij met vertrouwen naar de toekomst, maar wij houden wel een slag om de arm. Wij vinden dat wij daarom terughoudend moeten zijn met nieuwe wensen en ideeën. Vandaar de titel ‘met gepaste ambitie’. Het moet immers haalbaar en betaalbaar blijven. Ogenschijnlijk heeft dit een beperking in zich. Toch willen wij als CDA fractie benadrukken wat wij als gemeente Asten allemaal wél doen. Wij zien niet alleen een begroting waarin de wensen zijn opgenomen die besproken zijn tijdens de behandeling van de voorjaarsnota. Wij zien ook een begroting waarin de gemeente Asten onder meer vol inzet op belangrijke thema’s zoals: uitbreiding van het aantal woningen in alle kernen, schoolhuisvesting, energiebesparing, klimaatadaptatie, onze centrumvisie, het sportbeleid, armoedebestrijding en mobiliteit. Daarbij denken wij in kansen, maar binnen de financiële mogelijkheden die wij als gemeente hebben.

Aan de hand van de 4 programma’s nemen wij u mee hoe wij als CDA fractie aankijken tegen de begroting 2024.

1. Bestuur en veiligheid

Wij vinden het van belang dat de gemeente Asten een formatie heeft die op haar taken berekend is. Reeds eerder hebben wij het college en het ambtelijk apparaat gecomplimenteerd, voor alles wat er in de gemeente Asten met een relatief beperkte formatie wordt gerealiseerd. Tegelijkertijd is dit een zorgpunt. Feitelijk zou de formatie verder uitgebreid moeten worden om invulling te kunnen geven aan al onze wensen en bijvoorbeeld de uitvoering van de Omgevingswet. De financiële ruimte daarvoor ontbreekt. Wij vinden dat er terughoudend realistisch begroot is, en wij geven goedkeuring aan uitbreiding van de griffie en de formatie om de basis op orde te krijgen.

Daarnaast zien wij dat de arbeidsmarkt niet gemakkelijk is. Kunnen wij wel voldoende mensen krijgen voor de openstaande vacatures? Hebben wij wel voldoende mankracht om alle ambities in te vullen die in de begroting zijn verwerkt? Mocht dit op enig moment toch niet uitvoerbaar blijken te zijn, hoe worden dan de prioriteiten gesteld, en hoe wordt de raad hierin meegenomen?

Wij vinden het belangrijk dat er ook gekeken wordt naar de arbeidsomstandigheden en het werkklimaat. Het plan om de bestuursvleugel te renoveren kunnen wij onderschrijven. Dit is ruim 40 jaar niet aangepakt. Daarnaast wordt tegelijkertijd geïnvesteerd om het pand te verduurzamen. Tijdens de behandeling van de voorjaarsnota hebben wij gevraagd om dit incidenteel te dekken uit de reserves. Daar is invulling aan gegeven. Dit betekent dat we het vanuit onze spaarrekening betalen, het wordt niet van de lopende rekening gehaald.

Veiligheid is een thema dat ons allemaal aangaat. Onder meer wordt de strijd aangegaan tegen ondermijnende criminaliteit en aanpak van illegale bewoning. Er wordt aangegeven dat het beleid succesvol gebleken is. Wat zijn de belangrijkste successen die genoemd kunnen worden? Daarnaast is er € 90.000,- extra opgenomen in de begroting voor het voortzetten van dit beleid. Daarbij stellen wij de vraag of hiervoor ook extra activiteiten worden ontplooid en waar deze extra middelen aan worden besteed?

2. Ruimtelijk domein

Binnen het ruimtelijk domein is er sprake van een grote verandering vanaf 1 januari 2024. Dan treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet moet het uiteindelijk voor burgers gemakkelijker maken om hun plannen te kunnen realiseren. Tegelijkertijd vraagt dit veel van de ambtelijke capaciteit. Het zal een leerzaam traject worden dat niet vanzelf zal gaan, maar wij hebben er vertrouwen in dat de ambtelijke organisatie dit in samenspraak met de initiatiefnemers gaat volbrengen. Wij wensen iedereen daarbij heel veel succes toe.

Het is goed om te zien dat de ambitie t.a.v. woningbouw ingevuld wordt voor de komende jaren. Deels vindt nieuwbouw plaats door uitbreiding van Loverbosch, Biesvelden aan de Oostzijde van Asten en de uitbreiding van Ommel. Daarnaast worden locaties herontwikkeld zoals de vrijkomende schoollocaties en het voormalige Blokker-pand aan de Prins Bernardstraat. Kortgeleden is er een thema-bijeenkomst gehouden, vooruitlopend op de woonvisie. Daar is veel belangstelling getoond voor alternatieve woonvormen en circulair bouwen. Wij zouden een oproep willen doen om hiervoor een toekomstige locatie aan te wijzen. Vooruitlopend op de centrumvisie hebben wij als raad gevraagd om een beeldkwaliteitsplan voor het centrum te gaan ontwikkelen. Dit geeft richting aan de uitstraling van het centrum in ons dorp, en wij zijn benieuwd op welke termijn wij dit kunnen verwachten? De dorpsvisie voor Heusden is een belangrijk document om beleid te gaan maken op de toekomstige ontwikkelingen aldaar. De vraag aan de portefeuillehouder is, wat de status hiervan is?

Voor de bedrijven in het buitengebied zijn het onzekere tijden. Aan welke richtlijnen moet in de toekomst daadwerkelijk voldaan worden, wat betekent dit voor de gevestigde bedrijven, en welke mogelijkheden worden er vanuit het Rijk aangeboden om bedrijven te beëindigen die hier gebruik van willen maken? Als hier duidelijkheid over bestaat, kan dit een grote impact hebben voor deze bedrijven en de samenstelling van het buitengebied. Wat gaat er gebeuren indien meerdere bedrijven hun activiteiten stopzetten? Wat gaat er met deze vrijkomende locaties gebeuren? Wat moeten wij doen om ondermijnende criminaliteit te voorkomen?

De oproep die wij aan de wethouder doen, is om in gesprek te blijven met de ondernemers. Wij zijn er voorstander van om zoveel mogelijk ruimte te geven aan andere functies op deze locaties. Deze veranderingen zijn mogelijk aanstaande en wij zijn benieuwd welke visie de wethouder daarop heeft en welke plannen daarop reeds nu gemaakt zijn?

Met betrekking tot energie is de beste besparing om minder energie te gebruiken. Eerder hebben wij de oproep gedaan om vooral de burgers hier bij te betrekken, om mogelijkheden kenbaar te maken en de toepassing van besparingsmaatregelen en verduurzaming te stimuleren. Graag zouden wij zien welke initiatieven op dit vlak reeds ontwikkeld zijn?

Groen is niet alleen de kleur van onze partij, maar verdere vergroening van onze gemeente is ook een belangrijk speerpunt in het coalitieakkoord. Het is fantastisch om te zien dat wij € 1 miljoen subsidie hebben binnengehaald om de Dennendijkse bossen te revitaliseren. Daarnaast willen wij als CDA Asten duizenden bomen plaatsen, en willen wij ook het centrum vergroenen. Kan de wethouder al concreet maken waar wij het aanplanten van extra bomen het komende jaar terug kunnen gaan zien in onze gemeente?

3. Sociaal domein

Het sociaal domein houdt deze raad en ook onze fractie bezig. De diverse thema's die onder deze koepel vallen verdienen aandacht, want er speelt veel. Zo staan de kranten en media staan vol met verhalen omtrent het thema bestaanszekerheid. Een thema dat ook onze interesse heeft, want ook van onze eigen inwoners horen we steeds meer verhalen over hoe lastig het kan zijn om in deze tijden overeind te blijven. Gezinnen worstelen met dalende inkomens of stijgende prijzen en de weg naar de hulp van het gemeentehuis wordt door sommigen ervaren als lang en ingewikkeld. Armoede moet wat het CDA betreft meer centraal staan. Hoe zit het met de armoedecijfers in de gemeente Asten? Kan het College daar op korte termijn een beeld over schetsen? Wat kan of moet de gemeente meer doen op dit vlak?

In het sociaal domein ligt al enkele jaren nu de focus op preventie. Dat hebben we samen zo verankerd in ons beleidsplan sociaal domein. Maar we blijven als fractie veel vragen daarover hebben want hoe weten en meten we nu of het verhaal over preventie zijn vruchten afwerpt? Dit college is ambitieus en ook in ons coalitieakkoord hebben wij preventie centraal gezet maar de ontwikkelingen in het sociaal domein gaan zo snel dat je je kunt afvragen of we niet alleen maar aan het bijschaven zijn. Hebben we niet teveel zorgen die we het hoofd willen bieden, en is het niet noodzakelijk om een nieuwe prioritering te maken? Is daar niet nog meer aanleiding toe gelet op de ambtelijke capaciteit?

Wat we op andere terreinen zien, zien we ook in het sociaal domein. Er zijn te weinig handen om al het werk gedaan te krijgen en de uitdagingen zijn zo groot. Wij vragen aan de wethouder hoe zij het werken in het sociaal domein voor Asten aantrekkelijker wil maken, en hoe zij denkt nog steeds aan de juiste mensen op de juiste plek te kunnen komen?

Onlangs heeft de raad het nieuwe mantelzorgbeleid terug naar de tekentafel gestuurd. Mantelzorgers verdienen aandacht en waardering, maar vooral ook ondersteuning vanuit de gemeente en samenleving. Dat we een beleidsplan onder ogen kregen wat te weinig concreet was, was voor ons de voornaamste reden om kritisch te zijn.

Asten heeft behoefte aan een nieuw en ambitieus verhaal over mantelzorg, want als we het hebben over preventie dan is mantelzorg juist hetgeen waar we op in moeten zetten. Veel Astenaren zijn bereid om mantelzorg te verlenen, dat was al het geval en dat zal hopelijk ook het geval blijven. Mantelzorgers hebben moed, wat zij willen doen voor hun naasten en ook soms laten vraagt daarom. Dit vraagt om een doordachte visie. Voorzitter, wat is die van het College? Wat is de verwachting wanneer we een nieuwe en verbeterde versie van het mantelzorgbeleid terugzien?

4. Financiën, control en economie

Asten investeert in haar toekomst en daar krijgen wij ook veel voor terug. Dit is echter niet op ieder onderwerp van toepassing. Voor de MRE regio ligt er een pakket aan mobiliteitsmaatregelen waarmee een bedrag gemoeid is van € 1,6 miljard. Voor de gemeente Asten betekent dit een bijdrage van maar liefst € 853.000,-. Wij maken ons grote zorgen dat wij als gemeente Asten wel mee-investeren, maar dat de gebieden buiten onze regio of gemeente daar bovenmatig van profiteren. Wat gaat 'onze kant van Eindhoven' in het algemeen en de gemeente Asten in het bijzonder hiervan terugzien? De oproep die wij aan de wethouder zouden willen doen, is om alle invloed vanuit onze gemeente en de samenwerkingsverbanden aan te wenden, om ervoor te zorgen dat wij als gemeente Asten waar voor ons geld krijgen. Hoe zou u dat kunnen gaan vormgeven?

Mobiliteit en bereikbaarheid dragen bij aan de leefbaarheid binnen onze gemeente. De afgelopen maanden zijn er diverse klachten binnengekomen over de kwaliteit van de bestaande busverbindingen. Wij hopen dat deze klachten gehoor vinden. Wij zijn benieuwd hoe de gesprekken verlopen met de vervoersaanbieders en de provincie en wanneer wij hiervan wat kunnen verwachten?

Recreatie en toerisme is één van onze speerpunten. In het uitvoeringsprogramma staat omschreven dat de ontwikkelingen bij Museum Klok & Peel gestimuleerd worden. In een eerder stadium zijn er veranderingen doorgevoerd om tot een mooi, gezond en levensvatbaar museum te komen. Graag zouden wij een update zien, hoe zich dat ontwikkeld heeft en of het museum nu beter in staat is om zijn eigen broek op te houden?

Het budget voor burgerinitiatieven is uit deze begroting gehaald, en daarmee kunnen wij instemmen. Gelukkig is dit geen verschraling maar slechts een andere manier van financieren, vanuit de reserve. Binnen de gemeente Asten blijft er ruimte bestaan voor goede ideeën van onze inwoners.

Ondanks alle kostenstijgingen proberen wij de lasten voor de inwoners van de gemeente Asten zo laag mogelijk te houden. Een stijging van de lokale lastendruk met 5,1% is beperkt gebleven tot een inflatiecorrectie en indexering voor de rioolheffing die kostendekkend moet zijn. Dat is helaas onvermijdelijk, maar daarmee is er geen sprake van een extra lastenverzwaring voor onze inwoners.

Tevens willen wij een compliment maken over de financiële positie van de gemeente Asten. Deze is nog steeds gezond. Ons weerstandsvermogen is uitstekend om eventuele risico's voor de toekomst af te kunnen dekken. Dat geeft vertrouwen.

Tot slot

Voorzitter, we ronden af. Samenvattend zien wij een realistische begroting waarin onze wensen zijn verwerkt. De financiële positie is gezond tot en met 2025, maar voorzichtigheid is geboden en ook toegepast in deze begroting. Wij hopen dat de financiële onzekerheid voor de periode daarna opgelost wordt, zodat wij onze koers kunnen vervolgen en nieuwe dromen toe kunnen gaan voegen. Houd daarbij oog voor de druk die er rust op de ambtelijke organisatie. Ten aanzien van onze bijdrage aan regionale samenwerkingsverbanden verwachten wij in de toekomst daar meer van terug te zien in onze regio. Wij blijven gelukkig wel investeren in te toekomst om in de gemeente Asten een nog beter woon-, werk- en leefklimaat te creëren.

Wij wensen het college en de ambtelijke organisatie veel succes bij het uitvoeren van alle plannen die opgetekend zijn in deze begroting.

(Tot zover in eerste termijn)

Fractie CDA:
Rico ter Voert (fractievoorzitter)
Daniël van Schijndel
Geert van den Eijnde
Marian van den Heuvel
Joris van Lierop
Jelle van Deursen
Dylan Verstappen
Erik van Zeeland